

**Πρόγραμμα τριήμερης εκδρομής των μαθητών τής Α΄ τάξης
στο πλαίσιο πολιτιστικού προγράμματος**

Προορισμός: Τρίπολη –Δημητσάνα –Αρχαία Ολυμπία – Πάτρα

Διαμονή: ξενοδοχείο AMALIA HOTEL, τηλ.: 26240 22190

Πέμπτη 2 Απριλίου 2015

- 07.15-7.45: Συγκέντρωση στον χώρο του Σχολείου
- 07.45: Αναχώρηση.
- 7.45-10.15: Ύστερα από ενδιάμεσες στάσεις **άφιξη στην Τρίπολη.**
- 10.15-11.30: Επίσκεψη στην **πλατεία Άρεως και στο Μαλλιαροπούλειο θέατρο**
Η πόλη έχει απέραντη ιστορία. Κατά πάσα πιθανότητα οφείλει το όνομά της στη συνένωση των αρχαίων πόλεων τής Μαντινείας, τής Τεγέας και τού Παλλαντίου. Συναντάται ήδη στα ενετικά αρχεία τού 15ου αιώνα ως Droboliza, που στα Σλαβικά σημαίνει «η πόλη με τις δρυς» και είναι πιθανόν να ιδρύθηκε από πληθυσμούς Σλάβων, από σκλαβηνίες τής Πελοποννήσου. Από τον 17ο αιώνα και μετά γίνεται το κέντρο τού Μοριά. Με ανεπτυγμένο εμπόριο, με πολλούς τεχνίτες, γίνεται μια πολυάνθρωπη πολιτεία όπου συρρέουν περιηγητές και στρατοκόποι, κατάσκοποι και ελληνολάτρες. Γίνεται το σύμβολο τής Επανάστασης, η ηρωική Τριπολιτσά τού Κολοκοτρώνη και τού Κεφάλα.
Μετά την απελευθέρωση έχει ραγδαία ανάπτυξη, τόσο εμπορική όσο και πολιτιστική. Η ανέγερση νεοκλασικών κτηρίων τής προσδίδει κοσμοπολίτικο χαρακτήρα. Ο Βασιλιάς Όθωνας ονειρεύεται να χτίσει εδώ το ησυχαστήριό του και η ευρωπαϊκή διάνοηση έρχεται στην Τρίπολη για να αποτίσει φόρο τιμής στους αδάμαστους Αρκάδες. Ο μύθος τής αιώνιας Αρκαδίας κατακτά ολοκληρωτικά τον κόσμο. Και η Τρίπολη βρίσκεται ακριβώς στην καρδιά αυτού τού μύθου.
Από την Τρίπολη αρχίζει η όμορφη περιπέτεια τής ανακάλυψης τής Αρκαδίας. Θα ατενίσουμε τα αιώνια βουνά από την πλατεία τού Άρεως, που διαμορφώθηκε στη θέση όπου βρισκόταν το σεράι. Συντροφιά εκεί θα μας κρατήσει το άγαλμα τής Μάνας που επανεγκαταστάθηκε πρόσφατα.
Στη συνέχεια θα επισκεφθούμε το Μαλλιαροπούλειο Δημοτικό Θέατρο Τρίπολης, που είναι ένα διατηρητέο κτήριο στον Δήμο Τρίπολης, δωρεά τού Ιωάννη Μαλλιαρόπουλου, και βρίσκεται στην πλατεία Πετρινού. Είναι ευγενική προσφορά τού Ιωάννη Μαλλιαρόπουλου, ο οποίος ήταν γιατρός, πολιτικός αλλά και φιλότεχνος. Το 1940 λεηλατήθηκε βάνανσα από τους Ιταλούς και διεκόπη η λειτουργία του. Το 1977 άρχισε σταδιακά η αποκατάστασή του, η οποία έχει ολοκληρωθεί στις μέρες μας. Το Μαλλιαροπούλειο είναι ένα αυθεντικό και αναπόσπαστο κομμάτι τής πολιτιστικής ζωής τής Τρίπολης.
- 11.30-12.30: Αναχώρηση από την Τρίπολη και **άφιξη στη Δημητσάνα.**
Η Δημητσάνα είναι χτισμένη πάνω σε λοφοράχη σε υψόμετρο 950 μέτρων, από τη μεσημβρινή πλευρά τής οποίας παρέχεται θαυμάσια θέα τής πεδιάδας τής Μεγαλόπολης και τού Ταϊγέτου. Αποτελεί έδρα τού διευρυμένου δήμου Γορυνίας, ενώ μέχρι πρόσφατα ήταν έδρα τού Δήμου Δημητσάνας. Η ιστορία της αρχίζει κατά τους Ομηρικούς χρόνους, όταν στη θέση της βρισκόταν η μικρή αρκαδική πόλη Τεύθις, η οποία είχε συμμετάσχει στον Τρωικό πόλεμο αλλά και στον εποικισμό τής Μεγαλόπολης.
Η Δημητσάνα στα χρόνια τής Τουρκοκρατίας διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο με το «κρυφό σχολειό» και το 1821 με το «δημητσανίτικο μπαρούτι» που παρασκεύαζε. Είναι πατρίδα τού Εθνομάρτυρα Πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄, τού οποίου το άγαλμα δεσπόζει στην κεντρική πλατεία τού χωριού, που υπήρξε δωρεά τού Μαρασλή, και τού Μητροπολίτη Παλαιών Πατρών Γερμανού, όπου αμφοτέρων οι οικίες διασώζονται.
- 12.30-14.30: Επίσκεψη **στους μπαρουτόμυλους και στα παλιά αρχοντικά τής Δημητσάνας.**

Η λειτουργία των μπαρουτόμυλων μαρτυρείται από τη Βενετική κατάκτηση στα τέλη του 17ου και αρχές του 18ου αιώνα. Αρχικά, πριν φιαχτούν οι μπαρουτόμυλοι, η παραγωγή γινόταν με πρωτόγονα μέσα σε οικιακές συνθήκες. Τον 18ο αιώνα ιδρύθηκαν μπαρουτόμυλοι με πρωτοβουλία του Μητροπολίτη Ανανία. Αυτοί καταστράφηκαν από τους Τούρκους το 1767 και αναστηλώθηκαν και πάλι λίγο πριν από την Επανάσταση από τους Νικόλαο και Σπυρίδωνα Σπηλιωτόπουλους, οι οποίοι, όπως λέει ο Μιχ. Οικονόμου, «μετέτρεψαν την περιουσία τους σε νίτρο και θειάφι». Με έξοδα των ιδίων και άλλων Φιλικών, πιθανώς και με χρήματα που έφερε ο Παπαφλέσσας, επαναλειτούργησαν οι μπαρουτόμυλοι αποθηκεύοντας πυρίτιδα για τον αγώνα σε μοναστήρια, σπήλαια και υπόγεια. Μετά την έκρηξη της Επανάστασης οι μύλοι αυξήθηκαν σε 14. Η καθημερινή παραγωγή υπολογίστηκε σε 150 οκάδες ή και 300-500. Μέσα στο έτος 1821 οι Σπηλιωτόπουλοι προσέφεραν δωρεά μόνο στην Πελοπόννησο 13.106 οκάδες μπαρούτι, 3.510 οκάδες σφαίρες και 804.320 φυσίγγια. Εκτός από τους μπαρουτόμυλους παραγωγή πυρίτιδας γινόταν και στα σπίτια. Οι περισσότεροι Δημητσάνιτες γνώριζαν αυτή την τέχνη και ήταν γνωστοί ως «μπαρουζήδες» ενώ η Δημητσάνα ονομάστηκε «μπαρουταποθήκη του Έθνους».

Στη συνέχεια, θα περιηγηθούμε στα παλιά αρχοντικά του πετρόχτιστου αυτού οικισμού, τα περισσότερα από τα οποία είναι αναστηλωμένα σήμερα. Ο οικισμός είναι χαρακτηριστικό δείγμα αρχιτεκτονικής της Γορτυνίας και είναι χαρακτηρισμένος παραδοσιακός. Αξιοθέατα στο εσωτερικό του οικισμού αποτελούν, επίσης, η Βιβλιοθήκη Δημητσάνας, το αρχοντικό του Γρηγορίου του Ε' και το δημοτικό σχολείο. Πιο συγκεκριμένα, η βιβλιοθήκη στεγάζεται σε τμήμα του χώρου της Σχολής Δημητσάνας. Ιδρύθηκε το 1764 και εμπλουτιζόταν με βιβλία επί 57 έτη. Κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821 μέρος των βιβλίων χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή φυσεκίων καθώς υπήρχε έλλειψη από χαρτί. Σήμερα αριθμεί περισσότερους από 35.000 τόμους, χειρόγραφα και έγγραφα. Το δημοτικό σχολείο χτίστηκε την περίοδο 1898-1910 με δωρεά του Ανδρέα Συγγρού. Αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα διτάξιου σχολείου αυτής της περιόδου. Λειτουργήσε ως το 1930 ως σχολείο θηλέων και στην συνέχεια στέγασε το ειρηνοδικείο Ψωφίδος.

- 14.30-16.30: Γεύμα στην περιοχή.

- 16.30-18.30: Αναχώρηση από τη Δημητσάνα και **άφιξη στην Αρχαία Ολυμπία.**

Στη δυτική Πελοπόννησο, στην πανέμορφη κοιλάδα του ποταμού Αλφειού, άνθησε το πιο δοξασμένο ιερό της αρχαίας Ελλάδας, που ήταν αφιερωμένο στον πατέρα των θεών, τον Δία. Απλώνεται στους νοτιοδυτικούς πρόποδες του κατάφυτου Κρονίου λόφου, μεταξύ των ποταμών Αλφειού και Κλαδέου, που ενώνονται σε αυτή την περιοχή. Παρά την απομονωμένη θέση της κοντά στη δυτική ακτή της Πελοποννήσου, η Ολυμπία καθιερώθηκε στο πανελλήνιο ως το σημαντικότερο θρησκευτικό και αθλητικό κέντρο. Εδώ γεννήθηκαν οι σπουδαιότεροι αγώνες της αρχαίας Ελλάδας, οι Ολυμπιακοί, που γίνονταν κάθε τέσσερα χρόνια προς τιμήν του Δία, ένας θεσμός με πανελλήνια ακτινοβολία και λάμψη από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Η απαρχή της λατρείας και των μυθικών αναμετρήσεων που έλαβαν χώρα στην Ολυμπία χάνεται στα βάθη των αιώνων. Οι τοπικοί μύθοι σχετικά με τον ισχυρό βασιλιά της περιοχής, τον ξακουστό Πέλοπα, και τον ποτάμιο θεό Αλφειό φανερώνουν τους ισχυρούς δεσμούς του ιερού τόσο με την Ανατολή όσο και με τη Δύση.

- 18.30-21.00: Άφιξη στο ξενοδοχείο Amalia Hotel. Παραλαβή και τακτοποίηση στα δωμάτια.
- 21.00-22.00: Δείπνο στο ξενοδοχείο.
- 22.00 Βραδινή διασκέδαση στην Ολυμπία σε χώρο επιλεγμένο από τους συνοδούς καθηγητές. Επιστροφή στο ξενοδοχείο. Διανυκτέρευση.

Παρασκευή 3 Απριλίου 2015

- 08.15-9.00: Πρωινό στο ξενοδοχείο.
- 9.00-14.00: Επίσκεψη και ξενάγηση **στον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Ολυμπίας και στο Μουσείο.** Αγώνισμα από τους μαθητές στον αρχαιολογικό χώρο.

Γύρω στον 10ο-9ο αι. π.Χ. άρχισε να διαμορφώνεται η **Άλτις**, το ιερό άλσος που ήταν κατάφυτο με αγριελιές, πεύκα, πλατάνια, λεύκες και δρυς. Τότε καθιερώθηκε η λατρεία του Δία και η Ολυμπία από τόπος κατοίκησης έγινε τόπος λατρείας. Στη γεωμετρική εποχή χρονολογούνται και τα πρώτα ειδώλια που απεικονίζουν τον Δία, τον κύριο του ιερού. Το 776 π.Χ. αναδιοργανώθηκαν προς τιμήν του οι αγώνες από τον Ίφιτο, βασιλιά της Ήλιδας, από τον Κλεοσθένη της Πίσας και τον Λυκούργο της Σπάρτης, οι οποίοι θέσπισαν και την ιερή εκχειρία. Τα **Ολύμπια** τελούνταν κάθε τέσσερα χρόνια και σύντομα απέκτησαν πανελλήνιο χαρακτήρα. Στην αρχαϊκή εποχή άρχισε η μεγάλη ανάπτυξη του ιερού, όπως δείχνουν τα χιλιάδες αφιερώματα της περιόδου, όπλα, ειδώλια, λέβητες και πολλά άλλα, ενώ τότε οικοδομήθηκαν τα πρώτα μνημειακά κτήρια: ο ναός της Ήρας, το Πρυτανείο, το Βουλευτήριο, οι θησαυροί και το πρώτο στάδιο. Η ακμή του ιερού συνεχίστηκε και στην κλασική εποχή, όταν χτίστηκε ο μεγαλοπρεπής ναός του Δία (470-456 π.Χ.), λουτρά, στοές, θησαυροί, βοηθητικά κτήρια και το στάδιο, το οποίο μεταφέρθηκε ανατολικότερα των δύο αρχαϊκών, εκτός της ιεράς Άλτεως. Πολυάριθμα ήταν και τα αφιερώματα που προσέφεραν οι πιστοί. Οι χιλιάδες ανδριάντες και άλλα πολύτιμα έργα που υπήρχαν σε όλο τον ιερό χώρο της Άλτεως χάθηκαν, δεδομένου ότι το ιερό συλήθηκε αρκετές φορές κατά την αρχαιότητα, ιδιαίτερα στη Ρωμαϊκή εποχή. Κατά την ελληνιστική εποχή συνεχίστηκε η ανέγερση οικοδομημάτων κυρίως κοσμικού χαρακτήρα, όπως το γυμνάσιο και η παλαίστρα, και στα ρωμαϊκά χρόνια έγιναν μετασκευές στα υπάρχοντα κτήρια. Οικοδομήθηκαν επίσης θέρμες, πολυτελείς κατοικίες και το υδραγωγείο. Το ιερό λεηλατήθηκε, προκειμένου τα εξαίρετα αφιερώματα να κοσμήσουν ρωμαϊκές επαύλεις. Δύο μεγάλοι σεισμοί, το 522 και 551 μ.Χ. προκάλεσαν την οριστική καταστροφή του ιερού, εφ' όσον τότε κατέρρευσαν όσα κτήρια είχαν απομείνει όρθια, μεταξύ αυτών και ο ναός του Δία. Η πρώτη ανασκαφή στον χώρο διεξήχθη το 1829 από τη Γαλλική Επιστημονική Αποστολή στην Πελοπόννησο, με επικεφαλής το στρατηγό Ν. J. Maison. Τότε αποκαλύφθηκε μέρος του ναού του Δία και τμήματα των μετοπών που τον κοσμούσαν, πολλά από τα οποία μεταφέρθηκαν στο Μουσείο του Λούβρου. Η συστηματική έρευνα του ιερού άρχισε το 1875 από το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο και, με διακοπές, συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Το **στάδιο της Ολυμπίας** είναι ο χώρος όπου τελούνταν οι αρχαίοι Ολυμπιακοί Αγώνες αλλά και τα Ηραία, αγώνες γυναικών προς τιμήν της Ήρας. Βρίσκεται ανατολικά της Άλτεως, ακριβώς έξω από τη βορειοανατολική γωνία του ιερού περιβόλου, αλλά η θέση του δεν ήταν η ίδια στους πρώτους αιώνες τέλεσης των αγώνων. Στις αρχές του 5ου αι. π.Χ., όταν οικοδομήθηκε ο μεγάλος ναός του Δία, το στάδιο έλαβε την τελική του μορφή, αυτή που βλέπει σήμερα ο επισκέπτης (στάδιο ΙΙΙ). Οι αγώνες είχαν πια αποκτήσει μεγάλη αίγλη, οι θεατές ήταν χιλιάδες και οι αθλητές που συμμετείχαν στα αγωνίσματα περισσότεροι από πριν. Οι λόγοι αυτοί ήταν αρκετοί για να αποκτήσει η Ολυμπία ένα μεγαλύτερο στάδιο, το οποίο μετατοπίστηκε 82 μ. ανατολικότερα και 7 μ. προς τα βόρεια. Ο προσανατολισμός του παρέμεινε ο ίδιος και δημιουργήθηκαν τεχνητά πρανή για τους θεατές σε όλες τις πλευρές του. Στα μέσα περίπου του 4ου αι. π.Χ., με την κατασκευή της στοάς της Ηχούς, το στάδιο απομονώθηκε οριστικά από την ιερά Άλτι, γεγονός που απηχεί το πνεύμα της εποχής, καθώς οι αγώνες είχαν χάσει πλέον τον καθαρά θρησκευτικό τους χαρακτήρα και αποτελούσαν γεγονός περισσότερο αθλητικό και κοσμικό. Το στάδιο ερευνήθηκε για πρώτη φορά στις παλαιές γερμανικές ανασκαφές, οπότε αποκαλύφθηκαν τα ακριβή όρια του στίβου, ενώ η πλήρης αποκάλυψη του μνημείου έγινε από τις νεότερες γερμανικές ανασκαφές, την περίοδο 1952-1966. Στις 18 Αυγούστου 2004, το αρχαίο στάδιο της Ολυμπίας ξαναγνώρισε την παλαιά του αίγλη, μετά από 1.611 χρόνια αφού φιλοξένησε το αγώνισμα της σφαιροβολίας ανδρών και γυναικών στο πλαίσιο των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας.

Στον χώρο της ιεράς Άλτεως υπάρχουν εκατοντάδες βάθρα, πολλά από τα οποία είναι ενεπίγραφα και αρκετά αποτελούσαν βάσεις αγαλμάτων. Ένα από τα πιο σημαντικά βρίσκεται περίπου 30 μ. ανατολικά του ναού του Δία, αριστερά της εισόδου του.

Πρόκειται για το τεράστιο βάθρο επάνω στο οποίο ήταν στημένη η **Νίκη του Παιωνίου**, το θαυμάσιο γλυπτό της κλασικής εποχής. Το συνολικό ύψος του αναθήματος μαζί με το άγαλμα έφθανε τα 12 μ. περίπου. Η Νίκη αποκαλύφθηκε κατά τις παλαιές γερμανικές ανασκαφές, στα τέλη του 19ου αιώνα. Τότε βρέθηκαν η θεμελίωση και αρκετά κομμάτια του βάθρου και τα θραύσματα του ίδιου του αγάλματος. Σήμερα παραμένει στη θέση του μόνο το βάθρο, ενώ το άγαλμα και ο ενεπίγραφος δόμος εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας.

Οι **θησαυροί** είναι μικρά ναόσχημα οικοδομήματα, που αφιέρωναν στο ιερό διάφορες ελληνικές πόλεις για να στεγάσουν τα πολύτιμα και πλούσια αναθήματά τους στον Δία. Κατά την ανασκαφική έρευνα ήλθαν στο φως τα θεμέλια δώδεκα τέτοιων κτηρίων, από τα οποία μόνο πέντε ταυτίστηκαν με βεβαιότητα: των Σικυωνίων, των Σελινουντίων, των Μεταποντίων, των Μεγαρέων και των Γελώνων. Όπως φαίνεται, οι περισσότεροι θησαυροί ήταν αφιερώματα των πόλεων της Μεγάλης Ελλάδας, γεγονός που αποδεικνύει τους ισχυρούς δεσμούς του ιερού της Ολυμπίας με τη Δύση. Από τους θησαυρούς προέρχεται μεγάλος αριθμός πήλινων αρχιτεκτονικών μελών, τα οποία φέρουν εντυπωσιακή γραπτή διακόσμηση, καθώς και τμήματα από πήλινα συμπλέγματα (Σάτυρος και Μαινάδα, πήλινο κεφάλι σφίγγας κ.ά.), τα οποία προφανώς ανήκαν σε ακρωτήρια. Πολλά από αυτά εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας. Από το θησαυρό των Μεγαρέων σώζεται το αέτωμα που απεικονίζει σκηνή Γιγαντομαχίας και επίσης εκτίθεται στο Μουσείο.

Το **υδραγωγείο του Ηρώδη του Αττικού** ήταν από τις πιο πλούσιες και εντυπωσιακές κατασκευές που κοσμούσαν την ιερά Άλτι. Βρίσκεται ανάμεσα στον ναό της Ηρας και στο άνδρηο των θησαυρών και είναι γνωστό ως Νυμφαίο ή εξέδρα του Ηρώδη του Αττικού. Ήταν μεγάλη μνημειακή κρήνη, αλλά και δεξαμενή για το νερό που ερχόταν από πηγές στα ανατολικά του ιερού και διοχετευόταν, με πυκνό σύστημα αγωγών, σε διάφορα σημεία του, μέσα και έξω από την Άλτι. Πολλά από τα αγάλματα του Νυμφαίου εκτίθενται σήμερα στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας.

Ο **μεγαλοπρεπής ναός του Δία** ήταν το σημαντικότερο οικοδόμημα της Άλτεως στην Ολυμπία και δέσποζε σε περίοπτη θέση στο κέντρο της. Πρόκειται για τον μεγαλύτερο ναό της Πελοποννήσου, ο οποίος θεωρείται η τέλεια έκφραση, ο «κανών» της δωρικής ναοδομίας. Ο ναός έφερε πλούσιο γλυπτό διάκοσμο, εξαίρετο δείγμα του αυστηρού ρυθμού. Η πρώτη ανασκαφή του μνημείου έγινε το 1829 από τη γαλλική αποστολή και η αποκάλυψή του ολοκληρώθηκε κατά τη διάρκεια των γερμανικών ανασκαφών. Ο γλυπτός διάκοσμος έχει αποκατασταθεί σχεδόν στο σύνολό του και εκτίθεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας. Τμήματα από τις ανάγλυφες μετόπες βρίσκονται στο Μουσείο του Λούβρου από τον 19ο αιώνα, οπότε και μεταφέρθηκαν από τη γαλλική αποστολή του Maison. Πρόσφατα αναστηλώθηκε ο ΒΔ κίονας της περίπτωσης.

• 14.00-17.00: Γεύμα στην περιοχή.

• 17.00-19.30: Επίσκεψη στο **Δρυοδάσος της Φολόης**.

Σημείο αναφοράς για τον δασικό πλούτο της ορεινής Ηλείας και γενικότερα της Ελλάδας αποτελεί το περίφημο δρυοδάσος της Φολόης. Το αυτοφυές αυτό δάσος, σπερμοφυούς μορφής με τις θεόρατες πλατύφυλλες βελανιδιές του είναι μοναδικό όχι μόνο σε ομορφιά αλλά και ιδιαιτερότητα σε όλη την Ευρώπη.

Το δάσος βρίσκεται στο οροπέδιο της Φολόης, στους νότιους πρόποδες της οροσειράς του Ερυμάνθου και απέχει μόλις 25 χιλιόμετρα από την κοιτίδα του Ολυμπισμού, την Αρχαία Ολυμπία.

Το θεσπέσιο δρυοδάσος της Φολόης, τόπος μοναδικός και ιδανικός από φυσική ομορφιά και πλούσια βλάστηση, ερέθισε τη φαντασία των αρχαίων Ελλήνων, οι οποίοι τοποθέτησαν στην άγρια φύση της Φολόης την κατοικία των μυθικών κενταύρων. Έτσι φαντάστηκαν πως θα ζουν οι γίγαντες εκείνοι με τη ζωώδη ισχύ. Ένας από τους άθλους του Ηρακλή συνδέεται με το δάσος της Φολόης. Είναι εκείνος που αναφέρεται στον Ερυμάνθιο κάπρο και στους κενταύρους της Φολόης. Πηγαίνοντας ο Ηρακλής προς το όρος Ερύμανθος, για να απαλλάξει την περιοχή από τα δεινά που προκαλούσε ο «δαιμόνιος» Ερυμάνθιος κάπρος, φιλοξενήθηκε από τον κένταυρο Φόλο, που του

προσέφερε όλα τα καλά: κρέας από κυνήγι και άφθονο κρασί πρώτης ποιότητας, δώρο του θεού του οίνου και της καλοπέρασης, του Διόνυσου. Ήταν όμως τόσο δυνατό το άρωμα από το θεικό κρασί, που αναστατώθηκαν οι γύρω κένταυροι και επιτέθηκαν στην παρέα με βράχους και ξεριζωμένα δέντρα. Ο Ηρακλής σηκώθηκε από το τραπέζι και τους αντιμετώπισε με τα φονικά του βέλη. Κατάφερε να εξολοθρεύσει μερικούς από τους μαινόμενους κενταύρους, ενώ τους υπόλοιπους τους κυνήγησε μέχρι το ακρωτήριο Μαλέας, απαλλάσσοντας έτσι την περιοχή από την παρουσία τους. Στην επιστροφή του από το ακρωτήριο Μαλέας, ο Ηρακλής βρήκε τον φίλο του Φόλο να πεθαίνει. Τον είχε πληγώσει κατά λάθος με ένα από τα δηλητηριασμένα του βέλη. Περίλυπος ο Ηρακλής ενταφίασε τον φίλο του στην περιοχή και της έδωσε το όνομά του, Φολόη. Στη συνέχεια πήρε τον δρόμο για το βουνό του Ερύμανθου για να επιτελέσει τον τέταρτο άθλο του με «θύμα» τον Ερυμάνθιο κάπρο.

Στην αρχαιότητα το οροπέδιο Φολόης ήταν κατάφυτο και πυκνότατο από δρύες, πεύκα, πουρνάρια, αριές, κουμαριές κ.ά. Στα δυτικά του οροπεδίου της Φολόης ήταν η Ηλειακή ακρόρεια στην οποία δέσποζε η πλέον αξιόλογη πόλις της, ο Ασιαών. Η πόλη αυτή καταστράφηκε ολοσχερώς το 396 μ.Χ. από τον Αλάρικο. Ίχνη της αρχαίας ακρόπολης σώζονται και σήμερα. Το δάσος Φολόης είχε άγρια ζώα: λύκους, ελάφια, δορκάδες, κάπρους, τσακάλια, κουνάβια, ικτίνους, αλεπούδες, λαγούς, πολλά πουλιά και αφθονία από ερπετά και έντομα. Δικαίως ο ποιητής Αντίπατρος από τη Σιδώνα ονομάζει το δάσος της Φολόης δάσος της θηρονόμου (που έχει άγρια ζώα) Φολόης. Ο δε Ξενοφών αποκαλεί το δάσος της Φολόης εξαιρετικό κυνηγότοπο άγριων ζώων.

Στα νεότερα χρόνια, στις θέσεις Πούσι και Μποντίνι του δρυοδάσους Φολόης τον Ιούνιο του 1821 έλαβε χώρα φονικότατη και σημαντική μάχη μεταξύ των Ελλήνων μαχητών και των Τουρκαλβανών του Λάλα και των Τούρκων του Γιουσούφ Πασά της Πάτρας με αίσια εξέλιξη για τους Έλληνες. Στη θέση Πούσι του δρυοδάσους Φολόης στις 9 Δεκεμβρίου 1943 έλαβε χώρα σκληρή και αποφασιστική μάχη μεταξύ των ανταρτών του ΙΙΙ τάγματος του ΕΛΑΣ και των Γερμανών, που είχε ως αποτέλεσμα τη ματαίωση της ολοκλήρωσης του κλοιού των ελληνικών δυνάμεων που βρίσκονταν στον ορεινό όγκο του Ερύμανθου.

- 19.30-21.00: Επιστροφή στο ξενοδοχείο. Παρουσίαση των εργασιών των μαθητών.
- 21.00-22.00: Δείπνο στο ξενοδοχείο.
- 22.00 : Βραδινή διασκέδαση σε χώρο επιλεγμένο από τους συνοδούς καθηγητές. Επιστροφή στο ξενοδοχείο. Διανυκτέρευση.

Σάββατο 4 Απριλίου 2015

- 8.15-9.00: Πρωινό στο ξενοδοχείο.
- 9.00-10.00: Παράδοση δωματίων. Αναχώρηση από το ξενοδοχείο με προορισμό την **Πάτρα**.
- 10.00-14.30: Άφιξη στην Πάτρα. Επίσκεψη στο **Αρχαιολογικό Μουσείο**. Περίπατος στην πόλη. Η Πάτρα (αρχαία ελληνικά: Πάτραι) είναι η πρωτεύουσα του νομού Αχαΐας και της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, ενώ αποτελεί και το μεγαλύτερο αστικό κέντρο και λιμένα της Πελοποννήσου. Κατά τη διάρκεια των τεσσάρων χιλιετιών της ιστορίας της και ειδικότερα στη ρωμαϊκή περίοδο, η Πάτρα αποτέλεσε κοσμοπολίτικο κέντρο της Μεσογείου, ενώ σύμφωνα με τη χριστιανική παράδοση είναι ο τόπος του μαρτυρίου του Αγίου Ανδρέα. Ο Πατρεύς, Αχαιός από τη Σπάρτη, επειδή δεν ήθελε να υποστεί τις συνέπειες της κατάκτησης της πόλης του από τους Δωριείς, ήρθε επικεφαλής αποίκων (οικιστής) στην περιοχή της Αρόης και κατάφερε να διώξει τους Ίωνες κατοίκους. Μεγάλωσε και οχύρωσε την πόλη, κατάφερε ακόμη να κάνει την πολιτική συνένωση επτά προϊστορικών αγροτικών συνοικισμών και της έδωσε το όνομά του. Χτισμένη σε στρατηγική θέση, παραθαλάσσια με καλυμμένα τα νώτα της από το Παναχαϊκό όρος και σε μικρή απόσταση από τις ακτές της Αιτωλοακαρνανίας, πολύ κοντά στα Ιόνια νησιά και στον δρόμο προς την Ιταλία, η Πάτρα ήταν προικισμένη με όλες τις προϋποθέσεις για να παίζει έναν σημαντικό ρόλο στην ιστορία. Κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο τη

βρίσκουμε άλλοτε με το μέρος των Αθηναίων και άλλοτε των Πελοποννησίων. Το τέλος, πάντως, τού πολέμου τη βρίσκει με το μέρος των νικητών. Σημαντική ήταν η συμβολή της Πάτρας στη συγκρότηση της Αχαϊκής Συμπολιτείας (280 π.Χ.). Πρόκειται για την αναβίωση της ομοσπονδίας των Αχαιών, «το κοινό των Αχαιών». Οι πόλεις Πάτραι, Δύμη, Αίγιο, Βούρα, Φαραί, Τριταία, Πελλήνη, Αιγείρα, Λεόντιο και Κερύνεια ιδρύουν την Συμπολιτεία. Η λειτουργία της βασιζόταν σε θεσμούς ισότητας και δημοκρατίας.

Η Πάτρα υποτάχθηκε στη Ρώμη το 146 π.Χ. Ο Αύγουστος είχε διακρίνει (31 π.Χ.) την προνομιακή και επίκαιρη θέση της Πάτρας και φρόντισε να εγκατασταθούν εδώ ως άποικοι παλαιάμαχοι Ρωμαίοι. Από τότε παραχωρήθηκαν μόνο στους Πατρινούς (από όλους τους Αχαιούς) η ελευθερία και η αυτοδιοίκηση που μπορούσαν να απολαμβάνουν οι Ρωμαίοι ως άποικοι. Οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες Τιβέριος, Νέρων και Αδριανός αλλά και άλλοι έδωσαν κατά καιρούς προνόμια στην Πάτρα, η οποία γρήγορα μεταβλήθηκε σε λαμπρή και πασίγνωστη πόλη. Κατά τον 2ο αιώνα μ.Χ. η Πάτρα βρίσκεται στη μεγαλύτερη ακμή της, τότε την επισκέπτεται ο περιηγητής Πausανίας. Την εποχή αυτή εκτεινόταν στα νότια και νοτιοδυτικά της ακρόπολης και ήταν στολισμένη με πολλά ιερά και άλλα οικοδομήματα. Μερικά από αυτά περιγράφει ο περιηγητής στα Αχαϊκά του.

Η παρουσία και η δραστηριότητα τού Αποστόλου Ανδρέα στην πόλη κατά την εποχή τού Νέρωνα της δίνει έναν καινούργιο χαρακτήρα. Τη μεταβάλλει σε πεδίο σύγκρουσης ποικίλων θρησκευτικών αποκλίσεων μέχρι την τελική επικράτηση του Χριστιανισμού. Με τη μεταφορά της πρωτεύουσας τού Ρωμαϊκού κράτους στην Κωνσταντινούπολη, 330 μ.Χ., η Πάτρα άρχισε να παρακμάζει. Το 807 μ.Χ. η πόλη πολιορκήθηκε από τους Σλάβους και τους Αβάρους, που απέτυχαν να την καταλάβουν. Η ήττα τους, η οποία αποδόθηκε από τους κατοίκους σε θαύμα τού Αγίου Ανδρέα, ανάγκασε τους Σλάβους να εγκαταλείψουν την Πελοπόννησο, ενώ κάποιες ολιγομελείς ομάδες εγκαταστάθηκαν στην ορεινή ενδοχώρα της Αχαΐας. Στους επόμενους αιώνες στην πόλη αναπτύσσεται η μεταξουργία και το εμπόριο έως το 1205, οπότε και πέφτει στα χέρια των Φράγκων σταυροφόρων της Κωνσταντινούπολης, και αποτέλεσε μία από τις 12 βαρονίες τού πριγκιπάτου της Αχαΐας. Το 1429 απελευθερώνεται από τα στρατεύματα τού Δεσπότη τού Μυστρά και μετέπειτα αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Παλαιολόγου. Το 1461 καταλαμβάνεται από τους Οθωμανούς. Το 1687 οι Ενετοί πολιορκούν ξανά την Πάτρα και τη διατηρούν, μαζί με όλη σχεδόν την Πελοπόννησο μέχρι το 1715. Η πόλη γνώρισε καταστροφές από τους Τουρκαλβανούς κατά την Ορλωφική επανάσταση το 1770. Στις 25 Μαρτίου 1821 στην Πάτρα κηρύσσεται η Ελληνική Επανάσταση από τον Δεσπότη Παλαιών Πατρών Γερμανό και τους προκρίτους της Αχαΐας, οι οποίοι ξεκινούν να πολιορκούν το κάστρο της πόλης. Η πόλη γνώρισε πολλές πολιορκίες από τα ελληνικά επαναστατικά στρατεύματα αλλά το κάστρο της ήταν δύσκολο να καταληφθεί. Το 1828 ο Γάλλος στρατάρχης Νικόλαος-Ιωσήφ Μαιζών καταλαμβάνει με γαλλικά στρατεύματα την πόλη, εκδιώκοντας την Τουρκο-Ανγυπτιακή φρουρά τού Ιμπραήμ, και παραδίδει την πόλη στη νεοσύστατη ελληνική Κυβέρνηση. Κατά τη διάρκεια τού επαναστατικού αγώνα καταστράφηκε σχεδόν ολοκληρωτικά.

Η σύγχρονη πόλη χτίστηκε από τον Καποδίστρια στον χώρο της αρχαίας. Το 1821 η Πάτρα ήταν από τις πρώτες πόλεις της Πελοποννήσου που επαναστάτησαν εναντίον των Τούρκων, αν και παρέμεινε στην κατοχή τους έως το 1828 (βλέπε: Ξεσηκωμός της Πάτρας). Αποκαλείται Πύλη της Ελλάδας προς τη Δύση, καθώς είναι διεθνές εμπορικό κέντρο, μεγάλο λιμάνι και κομβικό σημείο για το εμπόριο και την επικοινωνία με την Ιταλία και την Ευρωπαϊκή Δύση. Η σύγχρονη γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου συνδέει το προάστιο της Πάτρας Ρίο με το Αντίρριο, ενώνοντας την Πελοπόννησο με τη δυτική Στερεά Ελλάδα. Επιπλέον, η πόλη καυχείται για το μεγαλύτερο ευρωπαϊκό, μεσογειακού τύπου καρναβάλι της, το περίφημο πατρινό καρναβάλι, τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα τού οποίου είναι τα σατιρικά και φαντασμαγορικά άρματα και οι θεαματικοί χοροί και παρελάσεις. Η τοπική πολιτιστική σκηνή ξεχωρίζει στις θεατρικές και τις πλαστικές τέχνες και τη σύγχρονη αστική λογοτεχνία. Η πόλη της Πάτρας ήταν επίσης η πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης για το 2006.

Το Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Πάτρας είναι ένα μουσείο που επικεντρώνεται στην έκθεση διαφόρων αρχαιολογικών ευρημάτων, από τη Μυκηναϊκή μέχρι και την Ύστερη Ρωμαϊκή εποχή, που ανακαλύφθηκαν στην ευρύτερη περιοχή της Αχαΐας.

Η πρώτη ενότητα του Μουσείου είναι αφιερωμένη στον ιδιωτικό βίο και παρουσιάζει αντικείμενα από την καθημερινή ζωή, εργαλεία, είδη καλλωπισμού και κοσμήματα της μυκηναϊκής, της γεωμετρικής, της αρχαϊκής, της ελληνιστικής και της ρωμαϊκής Ελλάδας, με τα αρχαιότερα εκθέματα να είναι του 17ου αιώνα π.Χ. Εκτός αυτών, η αίθουσα περιλαμβάνει μερικώς ανακατασκευασμένες ρωμαϊκές κατοικίες σε φυσικό μέγεθος, από τα αρχικά υλικά. Στον ίδιο χώρο βρίσκεται και ένα τμήμα της μεγαλύτερης συλλογής ρωμαϊκών μωσαϊκών στην Ελλάδα.

Στην αίθουσα του Δημοσίου Βίου παρουσιάζονται, μέσα από κάνθαρους, αγάλματα, νομίσματα, αμφορείς, μουσικά όργανα και άλλα, συνήθειες και δραστηριότητες από την μυκηναϊκή περίοδο έως την ελληνιστική και τη ρωμαϊκή. Παράλληλα, τα ψηφιδωτά αποκαλύπτουν μια πλούσια πόλη και μια κοινωνία ανοιχτή. Στην αίθουσα του Δημοσίου Βίου υπάρχουν, ακόμα, το άγαλμα της θεάς Αθηνάς, αντίγραφο του έργου του Φειδία

Η αίθουσα που καλύπτει, τέλος, την ενότητα της νεκρόπολης είναι αφιερωμένη σε τάφους και αντικείμενα που ανακαλύφθηκαν στην Πάτρα και στην ευρύτερη περιοχή της Αχαΐας. Στον ίδιο χώρο ο επισκέπτης μπορεί να βρει πληροφορίες για τις δοξασίες, τα έθιμα ταφής και την καύση των νεκρών στην αρχαία Ελλάδα.

- 14.30-17.30: Μετάβαση **στο Ρίο**. Γεύμα στην περιοχή.
- 17.30-20.30: Αναχώρηση για Αθήνα. Άφιξη στον χώρο των Αρσακείων Σχολείων.

Το πρόγραμμα είναι δυνατόν να τροποποιηθεί εφόσον αυτό κριθεί σκόπιμο από τον αρχηγό και τους συνοδούς καθηγητές.